

Protokół

118. posiedzenia I. sesji IX. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 9. lutego 1912 r.

Początek o godzinie 11 minut 15 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JE. St. hr. Badeni.

Sekretarze: Mieczysław Urbański, Stanisław Henryk hr. Badeni, Jan Wasung, Zacharyasz Skwarko.

Obecnych posłów 121.

Ze strony Rządu: c. k. Namiestnik JE. Dr. Michał Bobrzyński i Wiceprezydent c. k. Namiestnictwa Stanisław Grodzicki.

Marszałek konstataje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek oznajmia, iż protokół 116. posiedzenia uważa za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów, protokół 117. posiedzenia złożony jest w biurze sejmowym do przejrzania.

Marszałek oznajmia, że udzielił ośmiodniowego urlopu p. Męcińskiemu i udziela głosu p. Petruszewiczowi w sprawie protokołu.

P. Petruszewicz przemawia i wnosi mieniem klubu ukraińsko-ruskiego protest przeciw sposobowi prowadzenia obrad na poprzednim posiedzeniu, tudzież przeciw protokołowi z tego posiedzenia, oraz zapowiada wniesienie tego i protestu na piśmie.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis petycyj wniesionych po dzień 9. lutego 1912 r., które przydzielono następującym komisjom, a mianowicie:

Komisji budżetowej L. s. 9801.

Komisji szkolnej L. s. 9506—9508, 9518, 9529, 9534, 9536, 9538, 9706—9709, 9713, 9807, 9812, 9813, 9831, 9840.

Komisji petycyjnej L. s. 9810.

Komisji administr. L. s. 9803, 9814 do 9818.

Komisji drogowej L. s. 9535, 9537, 9710.

Komisji kolejowej L. s. 9527, 9791 do 9800.

Komisji górniczej L. s. 9834.

Komisji reformy wyborczej L. s. 9543—9703, 9716, 9718, 9721—9760, 9762—9790, 9820—9829, 9832.

Wydziałowi krajowemu L. s. 9505, 9509—9517, 9519—9526, 9528, 9530, 9532, 9533, 9539—9542, 9704, 9705, 9714, 9715, 9802, 9804, 9805, 9806, 9808, 9809, 9811, 9819, 9830, 9837, 9838, 9840.

Po odczytaniu petycji L. s. 9816 Rozalii Mendler w sprawie poboru opłaty szynkarskiej przemawia p. Myjak, popierając tę petycję.

Sekretarz p. Urbański odczytuje spis dalszych petycji, które przydzielono odnośnym komisjom, jak wyżej.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania złożonych wniosków i interpelacji.

Sekretarze pp. Urbański, a następnie St. H. hr. Badeni odczytują zgłoszone wnioski i interpelacje, które opiewają:

W n i o s e k.

Wysoki Sejmie!

Zważywszy na gęsto zamieszkałą ludność powiatu skałackiego, że oprócz Skałatu są w powiecie jeszcze ponadto cztery gminy miejskie o rozwiniętym ruchu handlowym i licznym zastępie inteligencji miejskiej i że uczniowie licznych szkół ludowych powiatu garną się do szkół średnich;

zważywszy, że od 1. września 1911 już istnieje prywatne gimnazjum realne, do którego uczęszcza zwyż 60 uczniów i które bardzo pomyślnie się rozwija;

zważywszy, że Rada gminna uchwałą z dnia 23. marca 1906 r. ofiarowała plac pod budynek gimnazjalny wartości 10.000 K i jednomyślnie bez różnicy narodowości oświadczyła się za potrzebą utworzenia gimnazjum;

wreszcie zważywszy, że istnieje fundacya na rzecz gimnazjum w Skałacie na podstawie zapisu błg. pam. Aleksandra Rosenstoka z dnia 20. lipca 1876 r. w kwocie 8.000 dukatów, która obecnie złożona w Namiestnictwie wraz narosłymi procentami wynosi około 400.000 K;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej upaństwowił gimnazjum realne w Skałacie z polskim językiem wykładowym.

We Lwowie, dnia 3. lutego 1912.

Wnioskodawca:
Gołuchowski w. r.

Piniński, Stadnicki, Skarbek, Götz, T. Cieński, Leo, Mars, Hupka, Stapiński, Czartoryski, Maryewski, Garapich, Maiss, Raciborski, Starowieyski, Jaworski, Ba-

worowski, Abrahamowicz, Cielecki, St. H. Badeni, Landau, Löewenstein, Sobolewski, W. Korytowski, Bernadzikowski, Styla, Cieluch, Ptak, Winc. Kraiński, Wład. Kraiński, Paygert, Horodyski, Obertyński, Wodzicki, Laskowski, Kozłowski, Dąbski.

W n i o s e k

posta Szweda i tow. o zniesienie podatku klasowo-domowego z domów składających się z jednej i dwóch części mieszkalnych.

Wysoki Sejmie!

Podatki rządowe i połączone z nimi dodatki wzrosły w ostatnich latach do takiej wysokości, że uboższa klasa ludności wiejskiej — a po części i miejskiej — podołać temu nie jest w stanie.

Do rzędu tych najuciążliwszych podatków należy przedewszystkiem podatek klasowo-domowy od domów składających się z jednej i dwóch izb mieszkalnych, bo dotyka najprzód tych biednych chałupników, którzy nie mają żadnego gruntu i nie prowadzą żadnego rzemiosła, a codziennie udają się do pobliskiego miasta lub do dworu na zarobek, potem dotyka tych mieszkańców, którzy mają wprawdzie kawałek gruntu, ale nie mogą się z niego utrzymać, pozostawiają swoje rodziny w tej małej chacie, a sami wychodzą na zarobek do Niemiec, Węgier a nawet i do Ameryki, aby ciężką pracą siebie, żony i dzieci wyżywić — i te uciążliwe podatki opłacić.

Ale niestety! i to zarobkowanie na to wszystko nie wystarcza; są tego liczne fakta, że ci małodumni mieszkańcy nie są w stanie podatków domowych opłacić. Rząd zsyła egzekucye, fantuje ruchoomości, liczy procenta i stąd koszta egzekucyjne wynoszą więcej, niż same podatki.

Ludność małodonna żali się mocno na wysokie opodatkowanie małych domów, a zwłaszcza w górach daleko od

wsi położonych i dopomina się opodatkowania alkoholu, aby ci, którzy zbyt krownie używają trunków, z pijaństwa przyspożyli dochodów skarbowych, a ubodzy wieśniacy mający jedną lub dwie chaty od podatku klasowo-domowego uwolnieni zostali.

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Wzywa się c. k. Rząd o zniesienie podatku domowo-klasowego od domów składających się z jednej i dwóch części mieszkalnych.

We Lwowie, dnia 20. stycznia 1912.

Wnioskodawca:
Szwed.

Ptak, T. Staruch, Witos, Makuch, Bis, Styła, Skwarko, Kędzior, Żardecki, Korol, Krysowaty, Winniczuk, Rittel, A. Staruch, Sandulak.

W n i o s e k

posła Dra. Stanisława Henryka hr. Badeniego i tow. w sprawie kolejowego połączenia: „Buczacz-Potok Złoty-Obertyn-Turka (Kołomyja)“.

Wysoki Sejmie !

W wykonaniu uchwały Wysokiego Sejmu z 3. listopada 1910, zbadał Wydział krajowy między innymi, projekt połączenia kolejowego z Buczacza przez Potok Złoty-Obertyn do Turki pod Kołomyją, a to zarówno pod względem komercyjnym, jak i z ogólnego stanowiska technicznego.

W opinii swej o tym kolejowym projekcie, zawartej w przedłożonym Wysokiemu Sejmowi sprawozdaniu z czynności Departamentu IV. (w sprawach kolejowych), podnosi Wydział krajowy następujące okoliczności :

Linia kolejowa Buczacz-Potok Złoty-Obertyn-Turka, około 78 kilometrów długa, obsługiwałaby przez 11 wybudować się mających na niej stacji, 52 gmin 4 politycznych powiatów, w czem (nie licząc Buczacza i Kołomyi) 2 sądowe miasteczka. Jej obszar ciążenia

wynosiłby okrągło 94.000 hektarów (940 kilometrów kwadratowych) i liczył okrągło 140.000 mieszkańców.

Olbrzymi ten obszar, którego środkiem przeszłaby trasa kolei, odznacza się nie tylko najżyźniejszą glebą podolską, ale posiada jeszcze skarby mineralne i siłę wodną, wystarczającą do zamienienia „tego opuszczonego zakątka kraju w środowisko wielkiego przemysłu“. Linia Buczacz-Turka potrzebna jest także dla racjonalnego uzupełnienia całokształtu galicyjskiej sieci kolejowej, tworzy bowiem wraz z innymi liniami, projektowanymi od Buczacza ku północy, względnie od Kołomyi ku południowi, prostopadłe przecięcie na całą szerokość kraju, podczas gdy konfiguracja galicyjskiej sieci kolejowej wykazuje przeważnie tylko linie równoległe do długiej osi kraju.

Sprawozdanie Wydziału krajowego streszcza się w następującej opinii :

„Linia Buczacz-Potok Złoty-Obertyn-Turka (Kołomyja) byłaby nadzwyczajnym dobrodziejstwem dla okolicy i pomnożyła ogólny dobytek kraju. Jej budowa nie przedstawia w całości znaczniejszych technicznych trudności, a jej rentowność byłaby wystarczająca. O wysokości zaś kosztów budowy można sobie wyrobić zdanie dopiero po opracowaniu projektu wstępnego“.

Z opinii tej, opartej na fachowych studyach, a przemawiającej pod każdym względem na korzyść w mowie będącego projektu, należy wyciągnąć logiczne konsekwencye.

Do tego właśnie zmierza następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sejm uznaje połączenie kolejowe z Buczacza przez Potok Złoty-Obertyn do Turki (pod Kołomyją) za użyteczne i potrzebne w interesie kraju.

II. Sejm wzywa Wydział krajowy do wypracowania projektu generalnego dla tego kolejowego połączenia.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaliczenia na koszt wypracowania wskazanego wyżej projektu generalnego z funduszu krajowego kolejowego potrzebnych środków, z zastrzeżeniem zwrotu zaliczonej kwoty, z ustanowić się mającego przyszłego funduszu budowy tej kolei.

We Lwowie, dnia 9. lutego 1912.

Wnioskodawca:

St. H. Badeni, w. r.

Abrahamowicz, Garapich, A. Theodorowicz, Moysa, Krzysztofowicz, Horodyski, Wrześniowski, Tertil, Styła, Krężel, Baworowski, Komorowski, Piniński, Cielecki, Maiss.

I n t e r p e l a c y a

do pana Komisarza rządowego z powodu naruszenia przepisów o polskim języku urzędowym.

Urzędowa „Gaz. Lwowska“ w Nrze 22. z dnia 28. stycznia b. r. w notatce pod napisem „Bezpodstawne zarzuty“ stwierdziła, że w styczniu b. r. wydała c. k. Namiestnictwo lwowskie reskrypt, polecający c. k. Starostwom powiatowym przesyłanie urzędowych okólników i pism gminom w języku urzędowym gminy, a więc ewentualnie w języku nie polskim, ale ruskim i niemieckim, „o ile same gminy, szczególnie te, które mają język urzędowy ruski, nie godzą się na to, aby korzystać z dziennika urzędowego, względnie stosować się do zarządzeń w nich zawartych“.

Reskrypt ten stara się „Gaz. Lwowska“ uzasadnić rozporządzeniem minist. z dnia 4. lipca 1860, wedle którego wygotowania dla stron i gmin powinny być czynione w ich języku, niemniej przepisem §. 5. ces. rozporz. z 4. czerwca 1869.

Reskrypt c. k. Namiestnictwa w tej formie i w tem uzasadnieniu, jak je podaje „Gazeta Lwowska“, przedstawia się jako naruszenie postanowień ces. rozp. z 4. czerwca 1869 o polskim języku urzędowym w Galicyi.

Wedle jasnych przepisów bowiem tego rozporządzenia jest wewnętrznym językiem urzędowym wymienionych w niem władz i urzędów w Galicyi język polski, a tem samem wszelkie ogólne normy w ramach obowiązujących ustaw i rozporządzeń przez te władze i urzędy wydawane, wszelkie ich rozporządzenia, reskrypty, okólniki powinny być w języku polskim jako autentycznym wydawane. W miarę potrzeby mogą być obok okólników i obwieszczeń polskich tylko ich tłumaczenia w języku ruskim lub niemieckim ogłaszane.

Przepis §. 5. ces. rozporz. z 4. czerwca 1869, na który się wspomniana notatka „Gazety Lwowskiej“ powołuje, wcale nie utrzymuje w mocy wszystkich przepisów językowych dawniejszych rozporządzeń, a w szczególności rozporz. minist. z 4. lipca 1860, ogranicza je bowiem tylko do korespondencji władz i urzędów ze stronami, korporacyami i gminami.

Podpisani, nie mogąc uznać takiej interpretacji przepisów ces. rozporz. z 4. czerwca 1869, będących podstawą jasną i niewątpliwą stosunków językowych w urzędowaniu władz w naszym kraju, zapytują:

1. Czy wspomniane rozporządzenie c. k. Namiestnictwa lwowskiego znanem jest panu Komisarzowi rządowemu?

2. W jaki sposób zdoła je pan Komisarz rządowy usprawiedliwić?

3. Czy c. k. Namiestnictwo gotowe jest rozporządzenie owo cofnąć lub w sposób zgodny z obowiązującymi przepisami o języku urzędowym zmodyfikować.

Interpelant:
Głabiński.

Sala, Skarbek, Adam, Rayski, Bednarski, Jabłoński, Schätzel, E. Michałowski, Tad. Cieński, Raciborski, W. Czartoryski, Stadnicki, Sozański, Tertil, Ciuchciński, Kozłowski.

I n t e r p e l a c y a

posta A. Krężła i tow. w sprawie nadużyć komendanta posterunku c. k. żandarmeryi w Zassowie.

Komendant posterunku c. k. żandarmeryi p. Gnot w Zassowie od dłuższego już czasu stał się nieznośnym i niezwykle dokuczliwym dla tamtejszej ludności, przez swe jaskrawe nadużycia służbowe i nietaktowne postępowania służbowe w wielu wypadkach i tak:

1. Po przybyciu do Zassowa, twierdził, że ci szynkarze, którzy dostali koncesye, to ludzie nie godni — gdyby on był wcześniej do rejonu przybył, to koncesye dostaliby inni, np. w Jastrząbce st. taki Gilber (który sprzedawał trunki zanieczyszczone owadami i t. p.) dostanie koncesyę, bo on jest c. k. a wszyscy inni obrzuceni zostali publicznie obelgami.

2. W czasie ostatnich wyborów do parlamentu wyrażał się ujemnie o niektórych kandydatach na posłów — pod groźbą zalecając innych. Tych włościan, którzy nie szli za jego wskazówkami, przy każdej sposobności prześladuje niesłusznie i naraża na rozliczne szkody i tak:

3. Rezerwiści z gmin rejonu posterunku Zassowskiego, Róży, Jastrząbki st., Mokrego i innych, wskutek jego dochodzenia, nie uzyskali wynagrodzenia za ćwiczenia, które im się słusznie należało, gdyż rodziny ich były prawie pozbawione środków utrzymania przez czas ćwiczeń.

Płony ich zniszczył grad, posucha i myszy polne — wynagrodzenia tego koniecznie potrzebowali i takowe wypłacone im być winno.

Między innemi odmówiono wynagrodzenia tego J. Hudemu z Jastrząbki st. właścicielowi 5. morgowego gospodarstwa — klęskami zniszczonego.

4. Ponieważ wskutek przyczycy, okoliczne targi na bydło z nierogacizną

pozamykano, włościanie pragnąc uzyskać gotówkę na zapłacenie podatków i zaspokojenie innych potrzeb, radzili sobie w ten sposób, że tuczne sztuki nierogacizny zabijali, przerabiali na wędliny i takowe sąsiadom sprzedawali.

Komendant ów doniósł do Starostwa w Pilźnie, że trudnią się masarstwem w sposób zarobkowy — które skazało ich na dotkliwie grzywny. Między skazanymi na grzywny są:

Józef Cymbów na 10 K, Jan Więś na 10 K obaj z Róży, Józef Ferenc z Jastrząbki na 20 K.

Fakta powyższe potwierdzą: J. Szafranski z Róży, J. Machalski i P. Jamroch z Jastrząbki st. oraz wielu innych.

Wobec tego zapytujemy c. k. Rząd, czy nadużycia wzmiankowanego komendanta są mu znane?

Czy zechce pokrzywdzonym przez owego komendanta dać odszkodowanie?

Czy wreszcie zechce winnego pociągnąć do surowej odpowiedzialności za te nadużycia?

Lwów, dnia 3. lutego 1912.

Interpelant:
Krężel.

Styła, Stapiński, Bojko, Jedynek, Bis, Witos, J. Cieluch, Wasung, Ptak, Stefczyk, Lewakowski Myjak, Kędziór, Cipser.

I n t e r p e l a c y a

posta Stapińskiego i towarzyszy do Pana c. k. Komisarza rządowego w sprawie nietępienia przez starostwa pokątnego szynkarstwa po wsiach.

Nieszczególnie widocznie funkcjonuje nasza maszyna biurokratyczna, gdy dopiero drogą interpelacji muszą słowie ludowi przypominać władzom ich obowiązek sumiennego wysłuchania skarg chłopskich na plagę pokątnego szynkarstwa i energicznego tępienia jego. A zachodzą właśnie takie wypadki, kiedy żadne doniesienia nie po-

magają, władze zaś cynicznie sobie postępują z żalącymi się. Oto fakta:

W gminie Domacyny powiat Tarnobrzeg są dwa kryte szynki, które raz spotkała kara za to, ale rekurs im uwzględniono i szynkują dalej pokątnie. Gdy koncesyonaryusz tamtejszy Wojciech Baran donosił o tem w starostwie, powiedział mu komisarz, żeby mu zapłacić, to przyjedzie na miejsce i zamknie szynk.

W gminie Lipie — powiat Nowy Sącz — pokątnie szynkuje Chaim Kratzer, mający tylko koncesyę flaszkową. Starostwo powiadomione o tem, poruczyło zbadanie Zwierzchności gminnej, którą Kratzer rozpija.

Gdy z doniesieniem tego zgłosił się w starostwie tamtejszem koncesyonaryusz Józef Fedko i chciał ofiarować dowód ze świadków, komisarz nie chciał go wcale wysłuchać.

W Kleczy dolnej powiat Wadowice są trzy pokątne szynki. Donoszono o tem kilkakrotnie starostwu, które jeden raz tylko wymierzyło karę.

W Polance (Karol), powiat Krosno, szynkuje pokątnie Szymon Fritz, w Zakościelu powiat Mościska Józef Hausmann, w Małnowie, powiat Mościska Szulim Neuberg i Icek Weksel, w Dynowie — powiat Brzozów — w każdym niemal sklepiku żydowskim jest pokątny szynk. Z wszystkich tych miejscowości donoszono do odnośnych starostw o tem, ale bez najmniejszego skutku, bo starostwa te nie karzą pokątnych szynkarzy.

Bezkarnie również uchodzi takie pokątne szynkarstwo Fajdzie Berglas w Uniszowej — powiat Tarnów, która to gmina oświadczyła, że nie chce żadnego wcale szynku i innemu żydowi — w Biskupicach — powiat Dąbrowa, tudzież Czechowi Juliuszowi Psocie w Harmężu powiat Oświęcim.

Tolerowanie takie pokątnego szynkarstwa rozzuchwala tylko te jednostki,

które dla ściągnięcia zysku rozpijają lud dotychczas bezkarnie i szerzyć będą dalej tę demoralizacyę, jeśli postępowanie Władz wobec nich się nie zmieni.

Wobec tego zapytujemy Wysoki Rząd, czy skłonny jest w przytoczonych powyżej 11-tu wypadkach odnośnie starostwa do energicznego tępienia tej plagi pokątnego szynkarstwa i do takiej akcji, mającej na celu uzdrowienie naszych opłakanych stosunków zachęcić ogół urzędów politycznych w kraju.

Lwów, 9. lutego 1912.

Interpelant:
Stapiński.

Cieluch, Jedynek, Krężel, Myjak, Bis, Stefczyk, Styła, Kędzior, Lewakowski, Żardecki, Ptak, Bojko, Witos, Wasung.

I n t e r p e l a c y a

posła Stapińskiego do Pana Komisarza rządowego w sprawie lekceważenia uchwał Rad gminnych przez Władze polityczne przy rozdawnictwie koncesyi szynkarskich.

Zarówno Sejm w czasie dyskusji jak i Rząd przez usta Pana Namiestnika zapewniali kilkakrotnie, iż wbrew woli Rad gminnych koncesye szynkarzskie nie zostaną nikomu nadane. Tymczasem cały szereg faktów wskazuje na to, że wolę reprezentacyi gminnych i prawomocne ich uchwały pod tym względem zlekceważono. I tak:

Gmina Stale — powiat Tarnobrzeg — uchwaliła, że nie życzy sobie żadnego szynku we wsi, a mimo to nadano koncesyę (żydowi).

Gmina Borowa — powiat Pilzno — oświadczyła się oba razy za petentem katolickim, ale widząc, że drugi petent żyd, jest pewny otrzymania koncesyi, uchwaliła w sierpniu 1911, że nie chce już żadnego szynku, gdyż przekonała się przez kilka miesięcy, jaki jest we wsi spokój bez szynku. Mimo to koncesyę dostał Dawid Feld, a Franc. Ku-

cie odmówiono z tego wrzekomo powodu, że stosunki miejscowe nie pozwalają na to“. Domostwo Kuty jest o jakie 100 kroków oddalone od Felda a tam to już pozwalają na to „stosunki miejscowe“.

Gmina Rzędzianowice — powiat Mielec — odmownie odpowiedziała na zapytanie starostwa, czy potrzebny szynk przy gorzelnii p. Sroczyńskiego. Mimo to koncesyę wydano, a szynkuje Chaim Samuel.

Jest to już piąty szynk we wsi liczącej 1050 dusz!

Gmina Widełki — powiat Kolbuszowa — oświadczyła się za Antonim Bruzdą, a dostał 40-morgowy bogacz, żyd.

Gmina Szwedy ad Jastkowice — powiat Tarnobrzeg — oświadczyła się dwukrotnie za Janem Schmidtem, który chciał koncesyę tę zużytkować dla przysiółka oddalonego od wsi o 13 klm. — tymczasem nadano komu innemu, żydowi.

Gmina Annapole ad Dymidów duży — powiat Tarnobrzeg — oświadczyła się za Filipem Dujem — starostwo odmówiło.

Gmina Sobów — powiat Tarnobrzeg — oświadczyła się za Adamem Pyciorem, który też otrzymał koncesyę. Obecnie bez rozpisywania konkursu nadano koncesyę drugą żonie Chaima Hausera, karanego kilkakrotnie za oszustwo i szynkującego w walącym się domu. Gminę pytano tylko tyle, czy ojciec był szynkarzem.

Gmina Złota — powiat Brzesko — oświadczyła się za Józefem Piechem, a dostał koncesyę Berl Heller, karany za oszustwo jednomiesięcznym więzieniem i 4 razy za przekroczenie godzin policyjnych.

Gmina Przybówka — powiat Strzyżów — oświadczyła się przeciw dwu petentom żydom, a mimo to, gdy konce-

syonaryusz Alojzy Warchał, zrezygnował starostwo, bez rozpisywania konkursu i bez ponownego zapytania gminy wezwało jednego z tamtejszych, by sobie dom sposobił.

Gmina Bachórz — powiat Brzozów — na posiedzeniu, które nie miało pełnego kompletu, gdyż tendencyjnie 7 radnych nie uwiadomiono, sprzeciwiała się podaniu Jędrzeja Szałajki. Władze zostały o tem uwiadomione, żandarmerya zbadła, że tak było w rzeczywistości — mimo to nieprawomocną tamtą uchwałę uznano i koncesyę nadano Lauberfeldowi.

Każdy z powyższych 10 faktów świadczy o tem, że Rady gminne mogły sobie zdrowo coś uchwalać — a starostwo znowu robiło sobie, jak chciało, to jest respektowało uchwałę taką, gdy mu ona była na rękę, choćby nawet nie miała wcale warunków prawomocności, jak w ostatnim wypadku z Bachorzem, albo nie respektowało jej wcale, gdy inne wpływy decydowały. Napiętnowania zwłaszcza godne są tu wypadki, w których władze narzucały gminom szynki, choć gminy wyraźnie przeciw temu się broniły i te — kiedy nagradzano wbrew woli gminy koncesyami indywidua, sądownie karane za oszustwo.

Wszystko razem zaś to wskazuje na smutną rzeczywistość, że do składanych publicznie zapewnień naczelnika rządu podwładne organy się nie stosują, że autonomicznym naszym urządzeniom i władzom po wsiach odbiera się możność utrzymania powagi swoich uchwał wśród ludności wiejskiej, gdy u władz rządowych nie znajdują one należytego poszanowania i uwzględnienia.

Wobec tego zapytujemy Wysoki Rząd, czy zechce w powyższych wypadkach polecić odnośnym czynnikom zastosowanie się go uchwał Rad gminnych i czy na przyszłość zechce dopilnować należytego respektowania pod tym

względem analogicznych uchwał tychże Rad.

Lwów, 9 lutego 1912.

Interpelant:
Stapiński.

Cieluch, Jedynek, Krężel, Kędzior, Myjak, Bis, Stefczyk, Styła, Lewakowski, Żardecki, Ptak, Wasung, Bojko, Witos.

I n t e r p e l a c y a

posła Krężła i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie karania grzywnami włościan w powiecie pilźnieńskim przez c. k. Starostwo za rzekome trudnienie się masarstwem.

Rok 1911. był dla rolników rokiem klęsk: posuchy, myszy polnych a przede wszystkim pryszczycy i weterynarzy, którzy najdotkliwiej przez ludność włościańską zostali odczuci.

Klęski te znoszonoby dość cierpliwie — gdyby do nich nie przyłączyły się jeszcze nowe: ciężary i obowiązki, a to: płacenie podatków, konkurencji, płacenie rat, sprawianie odzieży, obuwia, opału i t. p., na które zabrakło gotówki. Wskutek pryszczycy targi na trzodę i bydło zamknięto i tem zdobycie gotówki uniemożliwiono.

W wielu okolicach ludność włościańska, mając tuczną trzodę, zmuszona koniecznością, starała się takową spieniężyć w ten sposób, że ją zabijała i pomiędzy potrzebujących wyroby masarskie rozsprzedawała.

C. k. posterunek żandarmeryi w Zassowie a względnie jego komendant p. Grot, depatrył się w tem przekroczenia ustawy przemysłowej i o tem doniósł c. k. Starostwu w Pilźnie, które wielu rzekomo winnych skazało na grzywny za trudnienie się masarstwem w sposób zarobkowy, nie posiadających karty przemysłowej do wykonywania tego przemysłu, czem dopuścili się przekroczenia ustawy przemysłowej. Między skazanymi są:

1. Józef Ferenc z Jastrząbki starej na 20 kor. grzywny.

2. Jan Studrawa z Róży na 10 kor. grzywny.

3. Józef Cymbor z Róży na 10 kor. grzywny.

Ponieważ rolnikowi wolno spieniężyć swe produkta tak, jak on to uważa za najkorzystniejsze bez oglądania się na ustawę przemysłową — zatem wyżej naprowadzone postąpienie c. k. posterunku żandarmeryi w Zassowie a względnie c. k. Starostwa w Pilźnie jest wysoce nieprawnem i włościan krzywdzącem.

Wobec tego podpisani zapytują:

Czy wyżej naprowadzone fakta są znane c. k. Rządowi?

Czy zechce c. k. Rząd czem rychlej sprawę tę zbadać, winnych pociągnąć do surowej odpowiedzialności — a poszkodowanym, (względnie ukaranym) wypłacić odszkodowanie?

Interpelant:
Krężel.

Bis, Cieluch, Myjak, Witos, Bojko, Styła, Szwed, Jedynek, Ptak, Kędzior, Stefczyk, Cipser, Lewakowski, Stapiński.

I n t e r p e l a c y a

posła A. Krężła i towarzyszy do c. k. Rządu, w sprawie bezprawnego obłożenia grzywną w kwocie 100 kor., p. Józefa Szafrąńskiego w Róży, przez c. k. Starostwo w Pilźnie.

W dniu 13. czerwca 1911 r., w czasie wyboru posła do parlamentu w gminie Róża, w skład komisji wyborczej między innymi wchodził p. J. Szafrąński, włościanin-szynkarz.

W czasie nieobecności wspomnianego, przyszli do jego lokalu szynkarskiego: Michał Chytał i St. Krzysztofczyk z Borowej i zażądali piwa i rumu — których im obecna w lokalu żona J. Szafrąńskiego odmówiła, oświadczając, że w dniu tym w czasie wyborów szynkować nie wolno. Mimo to M. Chytał i inni otworzyli piwnicę i stamtąd

wzięli 25 litrów piwa, oraz za 20 hal. rumu.

C. k. Starostwo w Pilźnie dopatrzyło się w tem czynu karygodnego, popełnionego przez Józefa Szafrąńskiego i za takowy skazało go swem orzeczeniem z dnia 4. stycznia 1912. l. 10.204 na 100 koron grzywny, ewentualnie 10 dni aresztu.

W wspomnianym dniu wyborów i następnym w tej miejscowości i innych, wielu szynkarzy izraelitów szynkowało, a Władze puściły im to bezkarnie — karząc najniesłuszniej J. Szafrąńskiego, zajętego czynnością urzędową jako członka komisji wyborczej. — Wobec takiego, krzywdzącego p. J. Szafrąńskiego, postępowania c. k. Starostwa w Pilźnie, a względnie p. Stubenwolla, sekretarza nam. zastępującego p. Zawistowskiego, kierownika Starostwa, podpisani zapytują c. k. Rząd:

Czy sprawa ta jest mu znana?

Czy zechce czem rychlej zarządzić zniesienie orzeczenia c. k. Starostwa w Pilźnie i tem uwolnić p. J. Szafrąńskiego od niesłusznie nałożonej na niego grzywny?

Lwów, dnia 9. lutego 1912.

Interpelant:
Kreźel.

Myjak, Styła, Witos, Bojko, Bis, Cieluch, Szwed, Jedynek, Ptak, Stapiński, Cipser, Lewakowski, Żardecki, Kędziór.

I n t e r p e l a c y a

posta Dr. Kost'ia Lewickiego i towarzyszy do c. k. Rządu w sprawie bezprawnego usunięcia nauki języka ruskiego w szkole ludowej gminy Kramarzówka powiatu Jarosław.

W gminie Kramarzówka, powiatu jarosławskiego, istnieje etatowa szkoła ludowa, w której językiem wykładowym jest język polski, ale do niedawna uczono obowiązkowo języka ruskiego.

Nauka języka ruskiego w szkole w Kramarzówce jest nie tylko ustawowo

w zupełności usprawiedliwiona, ale też i konieczna, bo ruska ludność stanowi prawie połowę mieszkańców tej wsi (ponad 900 dusz), w wsi tej jest wiele rodzin pod względem narodowym mieszanych, a do szkoły uczęszcza 120 ruskich dzieci w przeciwieństwie do 150 polskich.

Mimo tego władza szkolna za namową miejscowych czynników, przejętych szowinistycznym duchem narodowej nietolerancji, zniosła całkowicie przed trzema latami w ludowej szkole w Kramarzówce naukę języka ruskiego, zatrzymując jednak nadal zwolnienie od nauki tak w polskie i ruskie święta całej dziatwy szkolnej, dając tem samem dowód, że procent dzieci ruskich jest zanadto wielki, by móżdż je całkowicie zignorować.

Wskutek tego bezprawnego gwałtu i pokrzywdzenia ruskiej mowy w tej ludowej szkole, dzieci wyrastają w nieświadomości ojczystego języka i pisma, a nauka religii stała się prawie niemożliwą.

Podpisani zapytują dlatego:

Czy c. k. Rząd zechce rozpatrzyć sprawę bezprawnego zniesienia nauki języka ruskiego w szkole ludowej w Kramarzówce, powiatu jarosławskiego i zarządzić co potrzeba, by nauka języka ruskiego została w tej szkole jako przedmiot obowiązkowy bezzwłocznie przywróconą.

We Lwowie, dnia 9. lutego 1912.

Dr. Kost' Lewicki.

Makuch, Skwarko, Kiweluk, Sodomora, Dumka, Petruszewicz, Kurowiec, T. Staruch, A. Staruch, Krysowaty, Sandulak, Korol, Tracz, Krynicki.

Marszałek oznajmia, że pierwsze czytanie odczytanych wniosków umieści na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń; interpelacye zaś odstąpi p. Komisarzowi rządowemu.

Marszałek oznajmia, że przeciw 117 posiedzeniu wpłynął jeden protest i wzywa sekretarza p. St. H. hr. Badeni do jego odczytania.

Sekretarz St. H. hr. Badeni odczytuje protest, który opiewa :

Do

Jego Eks. Marszałka krajowego
Stanisława Hr. Badenięgo.

Przeciw postępowaniu i niezgodnemu z regulaminem prowadzeniu obrad na 117. posiedzeniu Galicyjskiego Sejmu krajowego, wnoszą podpisani po myśli § 76. regul. sejm. następujący

P r o t e s t.

W stenograficznem sprawozdaniu z obrad 117. posiedzenia galicyjskiego Sejmu krajowego stwierdzono, że przez cały czas posiedzenia trwały bez przerwy świsty, krzyki i bicie pultami.

Wynika z tego, że o prowadzeniu jakiegokolwiek dyskusji i obrad sejmowych nie mogło być mowy, było bowiem fizyczną niemożliwością słyszeć o co się rozchodzi, a tem mniej nie mogli poszczególni posłowie w czasie ogólnej względnie szczegółowej dyskusji, zgłaszać swoich wniosków. Nie może być także mowy o przeprowadzeniu obrad w znaczeniu prawnem, ile że substrat i treść tego, co rzekomo miało stanowić treść obrad, nie było znane poszczególnym posłom.

Wobec takiego stanu rzeczy, rzekome uchwały, na owem posiedzeniu zapadłe, są nie ważne, a to zarówno ze stanowiska prawnego samego regulaminu sejmowego (§§. 39, 52—69 reg. sejm.) jak też ze względu na to, że mimiczne załatwianie w Sejmie jakiegokolwiek sprawy, bez dania poszczególnym posłom możliwości do brania udziału w dyskusji, jest tylko fikcją faktów, niezgodną z powagą Sejmu.

Z tych względów wnoszą podpisani niniejszy protest i wnoszą na odczyta-

nie tegoż na posiedzeniu i dołączenie do protokołu.

Lwów, dnia 9. lutego 1912.

Dr. Korol.

Dr. Hanczakowski, Dr. Krynicki, Tracz.

Marszałek oznajmia, że na protesty przeciw 115. posiedzeniu wpłynęło oświadczenie i wzywa sekretarza p. Urbańskiego do jego odczytania.

Sekretarz p. Urbański odczytuje oświadczenie, które opiewa :

O ś w i a d c z e n i e.

PP. posłowie: dr. Kost' Lewicki i tow. tudzież dr. Korol i tow. wniesli do rąk JE. Marszałka krajowego dwa protesty przeciwko rzekomo niezgodnemu z regulaminem prowadzeniu obrad na 115. posiedzeniu I. sesji IX. peryodu Sejmu krajowego z dnia 20-go stycznia 1912 r.

Nie mogąc tych protestów, zdaniem naszym zupełnie nieuzasadnionych pozostawić bez odpowiedzi — podpisani posłowie oświadczają, co następuje :

Stwierdzić należy przede wszystkim, że o ile w obu protestach, o których tu mowa, powtarza się twierdzenie, że na posiedzeniu sejmowym z 20. z. m. postępowano „niezgodnie z regulaminem“, to zarzut ten może odnosić się jedynie i wyłącznie do P. T. posłów protestujących, i do nikogo innego. Tych kilkunastu posłów starało się rzeczywiście planowo i z największem natężeniem sił swoich zakłócać porządek obrad Sejmu, posługując się przytem rozmaitymi instrumentami. Zresztą cała Izba zachowywała się spokojnie, i będąc zgromadzoną w wymaganym regulaminem komplecie, przy ścisłem zachowaniu wszelakich warunków formalnych, wymaganych do ważności uchwał, załatwiała sprawy, stojące na porządku dziennym. Pomimo wrzawy, czynionej przez P. T. posłów protestujących JE. Marszałek krajowy kierował w ten sposób rozprawami, że protestujący posłowie nie mogli przytoczyć ani

jednego zarzutu, ani jednego szczegółu przedmiotowego, któryby w myśl przepisów regulaminu uzasadniał zarzut nieważności zapadłych uchwał.

Na uzasadnienie swoich protestów nie mają też oni żadnego innego argumentu, jak tylko ten jedyny, że „nie słyszeli“ obrad. Naturalnie, że nie słyszeli ich, ponieważ podczas obrad Sejmu zajmowali się trąbieniem, gwizdaniem i t. d. — a nie tem, co stanowiło przedmiot rozpraw Sejmu. Regulamin sejmowy nie zawiera jednak żadnego postanowienia, któreby wymagało, ażeby wszyscy posłowie słyszeli rozprawy, i to pod rygorem nieważności uchwał. I dlatego też protesty, oparte li na tym jednym argumentcie, że protestujący nie słyszeli obrad, pozbawione są wszelkiej prawnej podstawy — tak samo, jak i żądanie, wyrażone w proteście pp. dra Koś'a Lewickiego i tow., ażeby protokolarnie stwierdzono, czy można było słyszeć rozprawy, albo nie?

W końcu muszą podpisani stwierdzić jako okoliczność znamionną, iż w jednym z wymienionych tu protestów użalają się na to, iż „nie słyszeli“ rozpraw na posiedzeniu sejmowym z 20. z. m. nawet tacy posłowie, którzy notorycznie na tem posiedzeniu nie byli obecni.

We Lwowie, dnia 9. lutego 1912.

Garapich, Czaykowski, Jędrzejowicz, Hupka, Wodzicki, Lewakowski, Zdz. Obertyński, Michałowski, Gorayski, Tad. Wrześniowski, Rutowski, Loewenstein, Głabiński, Bednarski, Urbański, W. Korytowski, Schnell, Maryewski, Krzeczunowicz, Kozłowski, Pilat, Cipser, A Theodorowicz, Landau, Abrahamowicz, Tad. Cieński, Baworowski, Wereszczyński, St. Hen. Badeni, Stapiński, Cielecki, Konopka, German, T. Merunowicz, Bandrowski, Sare, Bojko, Kędzior, Witos, Jędynak, Ptak, Krężel, E. Mycielski, Styła, Jampolski, Schätzel, Stadnicki, Myjak, Jaworski, Maiss, Jahl, Leo, Wasung, Dulęba, Fiedler, Rittel, Ciucheński, Starzyński, J. Brunicki, Ja-

bloński, Moysa, A. Lubomirski, Horodyski, Halban, Bernadzikowski, J. Korytowski, Z. Tarnowski, St. Mycielski, Dąbski, Onyszkiewicz, Dembowski, A. Brunicki, Niezabitowski, Żardecki, Cieluch, Götz, Bis, Tyszkiewicz, Laszkowski, Federowicz, Czartoryski, Golurowski, Skrzyński, Piniński, Gnięwosz, Sala, Skarbak, Kleski, Krzysztofowicz.

Marszałek udziela głosu p. K. Lewickiemu przed przystąpieniem do porządku dziennego.

Przemawia p. K. Lewicki i składa imieniem klubu ukraińsko-ruskiego deklarację w sprawie niezdolności obecnego Sejmu do jakiegokolwiek innej pracy ustawodawczej, prócz przeprowadzenia reformy wyborczej w duchu demokratycznym i narodowe prawa uwzględniającej.

Marszałek udziela głosu p. Korolowi w powyższej sprawie.

Przemawia p. Korol i przyłącza się do powyższej deklaracji.

Marszałek udziela głosu p. Dudykiewiczowi w powyższej sprawie.

Przemawia p. Dudykiewicz.

Marszałek udziela głosu p. Bilińskiemu w powyższej sprawie.

Przemawia p. Biliński.

Marszałek udziela głosu c. k. Namiestnikowi JE. Dr. Michałowi Bobrzyńskiemu w powyższej sprawie.

Przemawia c. k. Namiestnik, JE. Dr. Michał Bobrzyński.

Marszałek udziela głosu p. Skwarce w powyższej sprawie.

Przemawia p. Skwarko.

Izba przystępuje do porządku dziennego.

W tej chwili na ławach posłów klubu ukraińsko-ruskiego powstaje wrzawa, świsty, dzwonienie i bicie puldami i trwa nieprzerwanie dalej do końca posiedzenia.

Następuje pierwszy punkt porządku dzennego, którym jest :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy zezwalającej gminie Knihinin-więć (powiat Stanisławów) na pobór opłat gminnych od czynszów najmu.

Sprawozdawca p. Onyszkiewicz wnosi o przekazanie tego przedłożenia komisji administracyjnej.

Izba uchwała wniosek p. sprawozdawcy, bez rozprawy.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Żardeckiego i tow. w sprawie założenia gimnazjum realnego w Leżajsku.

Przemawia p. Żardecki, uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Bisa i tow. w sprawie budowy drogi od gminy Bojanowa przez gminę Wilczowolę i Raniżowską Wolę do Raniżowa.

Marszałek oznajmia, że usuwa ten punkt z porządku dziennego obecnego posiedzenia z powodu nieobecności wnioskodawcy p. Bisa.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Wrześniowskiego i tow. w sprawie obsadzania dróg drzewami owocowymi względnie użytecznymi.

Przemawia p. Wrześniowski, uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Kręzła i tow. w sprawie zapomogi dla ludności włościańskiej dotkniętej klęską myszy polnych i klęską posuchy.

Przemawia p. Kręzel, uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Ptaka i tow. w sprawie wynagrodzenia świadków powoływanych przez c. k. Starostwa w sprawach urzędowych.

Przemawia p. Ptak, uzasadniając swój wniosek pod względem formalnym wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. w sprawie założenia szkoły koszykarskiej w Łącku.

Przemawia p. Myjak, uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi o odesłanie tego wniosku do komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Myjaka i tow. w sprawie założenia szkoły sadowniczej w Łącku.

Przemawia p. Myjak uzasadniając swój wniosek a pod względem formalnym wnosi na odesłanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji bankowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o krajowej centralnej Kasie dla Spółek rolniczych we Lwowie.

Sprawozdawca p. Żardecki uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej centralnej Kasie dla Spółek rolniczych we Lwowie wraz z sprawozdaniem z czynności Dyrekcyi i Rady Nadzorczej oraz zamknięciami rachunkowemi za lata 1909 i 1910.

II. Wysoki Sejm raczy w miejsce uchwały z dnia 16. lutego 1910 o uwolnieniu krajowej centralnej Kasy od dodatków do podatków uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o uwolnieniu krajowej centralnej Kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie od wszelkich dodatków do podatku zarobkowego podlegających ustawodawstwu krajowemu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

Krajowa Centralna Kasa dla Spółek rolniczych we Lwowie zostaje uwolnioną na przeciąg dziesięciu lat od wszelkich krajowemu ustawodawstwu podlegających dodatków do podatku zarobkowego.

Dziesięcioletni okres uwolnienia rozpoczyna się z najbliższym terminem zapadłości podatkowej po ogłoszeniu niniejszej ustawy.

Artykuł II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad powyższymi wnioskami.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej Centralnej Kasie dla Spółek rolniczych we Lwowie wraz z sprawozdaniem z czynności Dyrekcyi i Rady Nadzorczej oraz zamknięciami rachunkowemi za lata 1909 i 1910.

Izba uchwała I. wniosek komisji bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

II. Wysoki Sejm raczy w miejsce uchwały z dnia 16. lutego 1910 o uwolnieniu krajowej Centralnej Kasy od dodatków do podatków uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o uwolnieniu krajowej Centralnej Kasy dla Spółek rolniczych we Lwowie od wszelkich dodatków do podatku zarobkowego podlegających ustawodawstwu krajowemu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Artykuł I.

Krajowa Centralna Kasa dla Spółek rolniczych we Lwowie zostaje uwolnioną na przeciąg dziesięciu lat od wszelkich krajowemu ustawodawstwu podlegających dodatków do podatku zarobkowego.

Dziesięcioletni okres uwolnienia rozpoczyna się z najbliższym terminem zapadłości podatkowej po ogłoszeniu niniejszej ustawy.

Artykuł II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

Marszałek otwiera rozprawę ogólną nad powyższym projektem ustawy.

W rozprawie ogólnej nad powyższym projektem ustawy nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi na przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji sanitarnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego dotyczącem rozszerzenia i adaptacji szpitala powszechnego w Przemyślanach.

Sprawozdawca p. Sare uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1. Sejm uznaje potrzebę adaptacji i rozszerzenia szpitala powszechnego w Przemyślanach przez odbudowanie głównego gmachu szpitalnego, dobudowanie pawilonu zakaźnego na 6 łóżek i trupiarni.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki w tej wy-

sokości, jaka się okaże konieczną na pokrycie kosztów tego rozszerzenia i na pokrycie całkowitych kosztów projektowanych adaptacji oraz niezbędnych ulepszeń tegoż szpitala.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie wniosków komisji en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższych wniosków en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała powyższe wnioski komisji ad 1 i 2 en bloc.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji budżetowej w sprawie zapewnienia ze strony kraju wypłaty emerytur, pensyj wdowich i dodatków na wychowanie dzieci dla nauczycieli zakładu dla głuchoniemych we Lwowie.

Sprawozdawca p. Głabiński uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby pod warunkami podanymi w punkcie II niniejszej uchwały, odkąd i o ile zajdzie potrzeba, preliminował w budżecie funduszu krajowego poczynawszy od r. 1913 kwotę potrzebną do uzupełnienia wydatku lwowskiego zakładu dla głuchoniemych, na emerytury nauczycieli (i nauczycielek) tego Zakładu, na pensje wdów i dodatki na wychowanie dzieci, o ile odsetki funduszu emerytalnego na pokrycie powyższego wydatku nie wystarczą.

II. Warunki, pod którymi Sejm zapewnia lwowskiemu Zakładowi głuchoniemych pomoc, wymienioną w punkcie I. niniejszej uchwały, są następujące :

1) Etat posad i płac nauczycieli Zakładu jak i statut emerytalny przez ca-

y czas trwania gwarancyi kraju mogą być zmienione tylko za zgodą Wydziału krajowego.

2) Przez cały czas trwania gwarancyi kraju wkładki emerytalne nauczycieli Zakładu i inne ewentualne przyrosty wpływać mają do funduszu emerytalnego, a tylko odsetki tego funduszu mogą być użyte na wypłatę płynnych emerytur, pensyj wdów i dodatków na wychowanie dzieci.

3) Gwarancya kraju ustanie z chwilą, gdy fundusz emerytalny nauczycieli Zakładu wzrośnie do takiej wysokości, że odsetki jego, wraz z wkładkami emerytalnymi Zakładu i nauczycieli i z innymi ewentualnymi przyrostami wystarczą na pokrycie wydatków funduszu emerytalnego.

4) Gdyby z biegiem czasu, już po ustaniu gwarancyi kraju, pomoc funduszu krajowego okazała się chwilowo znowu potrzebną Zakładowi, uchwała ad I wejdzie znowu w życie pod warunkami wymienionymi w uchwale II.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie obu wniosków komisji en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższych wniosków en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała wnioski komisji ad I i II en bloc.

Następuje :

Sprawozdawca Komisji budżetowej o zamknięciu funduszy krajowych za rok 1910.

Sprawozdawca p. Głabiński uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków fun-

duszów budżetem objętych i dotowanych za rok 1910.

2. Uchwała powyższa obejmuje także absolutoryum dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego i funduszu szkolnego emerytalnego za rok 1910.

3. Rachunki funduszy samoistnych budżetem nieobjętych, wykazanych w dziale C. przyjmuje Sejm do wiadomości.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tych wniosków en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższych wniosków komisji en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała wnioski komisji ad 1, 2 i 3 en bloc.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie powiększenia funduszu przemysłowego.

Sprawozdawca p. Ciucheński w zastępstwie nieobecnego p. Battaglii uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm upoważnia Wydział krajowy:

a) do zaciągnięcia pożyczki w $1\frac{1}{2}\%$ obligacyach komunalnych Banku krajowego III. Emisji do wysokości nominalnej 7,000.000 koron na uzupełnienie kapitału funduszu przemysłowego do ogólnej sumy 10,000.000 K,

b) do zrealizowania z powyższej pożyczki w r. 1912 sumy 4,000.000 K w gotówce i do wstawiania corocznie w budżet krajowy, aż do zupełnej amortyzacji powyższej sumy, odpowiedniej kwoty, potrzebnej na oprocentowanie i umorzenie a to do R. XIII. wydatków

budżetu krajowego w miejsce dotychczasowej dotacji 200.000 K, zamieszczonej w poz. 179 Rubr. XII. budżetu krajowego a przeznaczonej na powiększenie funduszu przemysłowego,

c) do zrealizowania reszty powyższej pożyczki w latach 1913 do 1915 włącznie po jednym milionie koron rocznie w gotówce i do wstawiania do budżetu krajowego corocznie odpowiednich kwot aż do zupełnego jej umorzenia.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie powyższych wniosków en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższych wniosków komisji en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała powyższe wnioski komisji ad a, b i c en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania powyższej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji budżetowej o sprawozdaniach Wydziału krajowego w przedmiocie budowy szkół ludowych, oraz o wniosku p. Kleskiego w przedmiocie utworzenia funduszu pożyczkowego na budowę szkół w miastach.

Sprawozdawca p. Głabiński w zastępstwie nieobecnego p. Leo uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie budowy szkół ludowych.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki aż do wy-

sokości dziesięciu milionów koron, przeznaczonej na zasiłki dla funduszków szkolnych miejscowych w myśl art. 9. ustawy z 21. kwietnia 1894 Dz. u. kr. Nr. 49, wyłącznie na budowę nowych szkół w tych gminach :

a) gdzie strony konkurencyjne złożenie przypadającego w myśl art. 9. wspomnianej wyżej ustawy 120% datku konkurencyjnego w całości lub przeważnej części zapewniły, a grunta pod budowę szkół zostały zainstalowane na własność funduszu szkolnego miejscowego ;

b) gdzie szkoły dotychczas nie zorganizowano jedynie dla braku budynku szkolnego, albo gdzie szkołę wprowadzić zorganizowano, ale dla braku budynku szkolnego dotychczas w życie nie weszła.

III. Zaciągnięcie powyższej pożyczki nastąpi w drodze stopniowej emisji 4% lub 4½%-wych obligacji dłużnych w takiej kwocie, jaką Wydział krajowy na podstawie szczegółowych dat przez Radę szkolną krajową mu dostarczonych na budowę poszczególnych szkół w roku uchwali.

IV. Na oprocentowanie i umorzenie zaciągniętej pożyczki wstawiać będzie Wydział krajowy począwszy od roku 1913 odpowiednią kwotę do każdorazowego preliminarza funduszu krajowego.

V. Sejm powołując się na swą uchwałę z dnia 12. marca 1907 r., wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej zorganizował przy władzach szkolnych odpowiedni nadzór techniczny nad budynkami szkolnymi.

VI. Sejm wzywa Radę szkolną krajową, by w porozumieniu z Wydziałem krajowym w miejsce obecnych t. zw. wzorowych planów szkół ludowych wprowadziła w życie plany odpowiadające charakterowi budownictwa poszczególnych okolic kraju.

VII. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaciągnięcia pożyczki aż do

wysokości pięciu (5) milionów koron na utworzenie funduszu pożyczkowego na budowę szkół ludowych w miastach.

Fundusz ten ma być przeznaczony :

a) w kwocie czterech milionów na udzielanie gminom miejskim bezprocentowych w 20 latach zwrotnych pożyczek na pokrycie połowy kosztów budowy szkół ludowych (pospolitych i wydziałowych), o ile gminy wykażą się, iż zapewniły sobie w innej drodze fundusze potrzebne na pokrycie drugiej połowy kosztów budowy tychże szkół, b) w kwocie jednego miliona na udzielanie gminom miejskim, które z powodu wysokiego obciążenia lub wysokiego obciążenia dodatkami do podatków bezpośrednich nie będą w możności zapewnienia sobie bez nadmiernego obciążenia funduszy na pokrycie owej drugiej połowy kosztów budowy szkół, 4⁰/₀ długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych na pokrycie tej drugiej połowy kosztów budowy.

VIII. Zaciągnięcie powyższej pożyczki nastąpi w drodze stopniowej emisji 4⁰/₀ lub 4¹/₂⁰/₀-owych obligacji dłużnych w takiej kwocie, jaką Wydział krajowy na podstawie szczegółowych dat przez Radę szkolną krajową mu dostarczonych na budowę poszczególnych szkół w roku uchwali.

IX. Na oprocentowanie i umorzenie zaciągniętej pożyczki wstawiać będzie Wydział krajowy począwszy od r. 1913 odpowiednią kwotę do każdorazowego preliminarza funduszu krajowego.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie wniosków komisji en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższych wniosków komisji en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała wnioski komisji ad I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII i IX en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego

czytania powyższej uchwały bez czytania, przyjmuje Izba powyższą uchwałę w trzecim czytaniu bez czytania.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji solnej o krajowej sprzedaży soli.

Sprawozdawca p. Merunowicz uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sprawozdania Wydziału krajowego z d. 7. września 1910 LW. 103.035 i z dnia 16. grudnia 1911 LW. 107.070 przyjmuje Sejm do wiadomości, a zarazem udziela mu absolutorium z rachunków krajowego funduszu solnego za rok 1909 i 1910.

II. Sejm przyznaje :

1. Etatowym urzędnikom krajowego Zarządu sprzedaży soli, mającym siedzibę we Lwowie, zamiast dotychczasowych następujące dodatki aktywne :

w randze	VI.	1840	koron	rocznie
" "	VIII.	1380	" "	" "
" "	IX.	1200	" "	" "
" "	X.	960	" "	" "
" "	XI.	720	" "	" "
" "	XII.	720	" "	" "

2. Aplikantom i dyetaryuszom zawodowym krajowego Zarządu sprzedaży soli, mającym siedzibę we Lwowie, czasowy dodatek drożyzniany na przeciąg roku 1912, w wysokości 15% ich poborów, płatny w ratach miesięcznych.

3. Etatowym urzędnikom krajowego Zarządu sprzedaży soli prawo do pełnej emerytury po 35 latach służby, policzalnych do emerytury.

4. Urzędnicy i słudzy obowiązani są do składania dodatkowego rocznego przyczynku składanego przez urzędników etatowych krajowych, w myśl uchwały Sejmu z dnia 16. marca 1907.

5. Sejm postanawia, że urzędnik krajowego Zarządu sprzedaży soli, który ukończył 60-ty rok życia, a 35-ty rok służby, nie może postąpić do płacy wyższego stopnia.

6. Urzędnicy i słudzy krajowego Zarządu sprzedaży soli nie mogą sobie rościć żadnej pretensyi do zaopatrzenia z funduszu krajowego, lecz jedynie z odsetek funduszu emerytalnego solnego.

III. Sejm wzywa c. k. Rząd:

a) Ażeby utrzymał nadal we Wieliczce wydawanie jadalnej soli kamiennej do sprzedaży i po zaprowadzeniu tam fabrykacyi soli warzonki — a sortowanie i przemielanie soli kamiennej, ażeby oddał Wydziałowi krajowemu w taki sam sposób jak w Bochni.

b) Ponawiając uchwałę z 3. listopada 1904, 13. listopada 1907, 7. marca 1908 i 3. lutego 1910, Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wyjednał oddanie eksploatacyi pokładów i źródeł solnych w Galicyi w zarząd albo dzierżawę kraju za odpowiedniem ubezpieczeniem dochodów, tudzież spełnienia zobowiązań c. k. Skarbu państwa z tytułu monopolu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tych wniosków en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższych wniosków komisyi en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała powyższe wnioski komisyi ad I, II i III en bloc.

Następuje:

Sprawozdanie Komisyi kolejowej o czynnościach Departamentu IV. Wydziału krajowego w sprawach kolejowych za czas od 1. lipca 1910 do 30. czerwca 1911.

P. Sare, w zastępstwie nieobecnego sprawozdawcy p. Kolischera, uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego

od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski komisyi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego z czynności Departamentu IV. w sprawach kolejowych za czas od 1. lipca 1909 do 30. czerwca 1910 i za czas od 1. lipca 1910 do 30. czerwca 1911.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym przeprowadził potrzebne zarządzenia w celu tańszego prowadzenia ruchu na kolejach lokalnych, a to w ten sposób, aby koszta eksploatacyi były dostosowane do charakteru tych kolei i ich dochodów.

III. Co się tyczy projektowanej kolei Przemyśl-Brzozów-Rymanów, względnie Krosno, Sejm oświadcza się za połączeniem z Krosnem i wzywa c. k. Rząd, żeby przeprowadził w najbliższej przyszłości budowę linii z Przemyśla na Brzozów do Krosna i w tym celu w najbliższym projekcie ustawy o zapewnieniu budowy kolei lokalnych uwzględnił tę linię przez wstawienie odpowiedniego udziału państwa w kosztach jej budowy.

IV. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby poczynił potrzebne kroki celem uwzględnienia projektowanej kolei lokalnej z Rzeszowa do Niska w najbliższym projekcie ustawy o zapewnieniu budowy kolei lokalnych przez wstawienie odpowiedniego udziału państwa w kosztach jej budowy.

V. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaliczkowania z krajowego funduszu kolejowego na sporządzenie projektu przebudowania wąskotorowej kolei lokalnej Przeworsk-Dynów na normalnotorową, jakoteż do podjęcia w stosownej chwili kroków potrzebnych do zrealizowania tego projektu.

VI. Sejm wzywa c. k. Rząd, by przyspieszył wykonanie kolei Kołomyja-

Kosów-Uścieryki a przedewszystkiem części Kołomyja-Kosów-Kuty.

VII. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby po przeprowadzeniu komisji rewizji trasy dla projektowanej kolei lokalnej ze Starego Sącza na Szczawnicę do Nowego Targu i wypracowaniu kosztorysu dla tej kolei przeprowadził z c. k. Rządem rokowania, któreby miały na celu szybszą realizację budowy tej kolei przedewszystkiem dla części między Starem Sączem a Szczawnicą.

VIII. Sejm oznacza zwolnienia rocznego obciążenia krajowego funduszu kolejowego na podstawie dochodów kolei lokalnych przez kraj gwarantowanych w sumie rocznej 700.000 K słowami siedmset tysięcy koron.

IX. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zaliczenia z krajowego funduszu kwot na sporządzenie projektów szczegółowych kolei lokalnych:

a) ze Starego Sącza przez Szczawnicę do Nowego Targu;

b) z Kołomyji na Kosów, Kuty do Uścieryk.

X. Sejm uznaje budowę linii kolejowej z Podhajec na Wiśniowczyk, Trembowłę względnie Mogielnicę, Budzanów za potrzebną i użyteczną.

XI. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wypracowania projektu generalnego dla połączenia kolejowego Podhajce-Wiśniowczyk-Trembowla i warianty Dereniówka via Mogielnica-Budzanów.

XII. Sejm uznaje budowę linii kolejowej ze stacji Rymanów do miejscowości Rymanów zdroj za potrzebną i pożyteczną i wzywa Wydział krajowy, aby wdrożył potrzebne kroki zdążające do wybudowania tej kolei.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tych wniosków en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższych wniosków komisji en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała powyższe wnioski komisji ad I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII, IX, X, XI i XII en bloc.

Następują:

Sprawozdanie Komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy wodociągowej dla miasta Podgórze.

Sprawozdanie Komisji gminnej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy wodociągowej dla miasta Przemyśla.

Marszałek oznajmia, że obie powyższe sprawy usuwa z porządku dziennego obecnego posiedzenia.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji budżetowej w przedmiocie petycji gminy król. stoł. miasta Lwowa o porękę kraju dla pożyczki 6,000.000 K w obligacjach kolejowych Banku krajowego na cele inwestycyjne miejskich zakładów elektrycznych.

Przemawia sprawozdawca p. Witold Korytowski, prostując dwie pomyłki drukarskie znajdujące się na 2. stronie sprawozdania komisji, mianowicie:

Pod pozycją: „Program inwestycji na rok 1911, Stacja wodociągowa i rurociąg“ wydrukowano 80.000 K zamiast 200.000 K, a dalej pod tą samą pozycją „400 połączeń domowych po 200 K, zamiast 80.000, 800.000 K; następnie uwolniony na wniosek sekretarza p. Urbańskiego od czytania sprawozdania, odczytuje następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia o poręczeniu przez kraj pożyczki król. stoł. miasta Lwowa w su-

mie 6,000.000 K. na cele inwestycyjne miejskich zakładów elektrycznych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. 1.

Kraj Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem poręcza za pożyczkę w wysokości sześciu milionów (6,000.000) koron, którą gmina król. stoł. miasta Lwowa zamierza zaciągnąć w Banku krajowym we Lwowie w obligach kolejowych tegoż Banku. Pożyczka ta jest przeznaczoną na cele inwestycyjne miejskich zakładów elektrycznych.

Art. 2.

Raty amortyzacyjne od tej pożyczki obowiązana jest Rada król. stoł. miasta Lwowa przez cały czas okresu umorzenia wstawiać do budżetu i obowiązana jest przy uchwaleniu budżetu uchwalić stosowne środki pokrycia niedoboru budżetowego. Gdyby Rada miejska tego obowiązku nie dopełniła, Wydział krajowy wstawi raty amortyzacyjne od niniejszej pożyczki w budżet gminy miasta Lwowa i nałoży stosowne dodatki gminne do podatków na pokrycie pożyczkowych rat amortyzacyjnych, względnie na pokrycie niedoboru budżetowego.

Budżet przez Radę miejską uchwalony przedłoży Magistat król. stoł. miasta Lwowa Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 15. grudnia przed rokiem przedmiotowym.

Zamknięcie rachunków z ubiegłego roku, przez Radę miejską sprawdzone i przyjęte, przedłoży Magistat Wydziałowi krajowemu corocznie najpóźniej 1. września.

Art. 3.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie tej ustawy en bloc.

Izba uchwała przyjęcie powyższej ustawy en bloc, poczem w oddzielnem głosowaniu uchwała cały projekt ustawy en bloc.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania powyższej ustawy bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt ustawy w trzecim czytaniu bez czytania.

Marszałek zamyka posiedzenie, zaznaczając następne na wtorek dnia 13. lutego 1912 godz. 10. przed południem i oznajmia, że porządek dzienny następnego posiedzenia zostanie posłom rozesłany w drodze pisemnej.

Wrzawa na ławach posłów klubu ukraińsko-ruskiego, która trwała dotąd nieprzerwanie, ustaje.

Koniec posiedzenia godzina 1. po południu.

Marszałek krajowy:

Stanisław Badeni w. r.

Sekretarze:

Mieczysław Urbański w. r.
St. Henryk hr. Badeni w. r.

Do niniejszego protokołu dołącza się w myśl przepisów § 76. regulaminu sejmowego następujące protesty pp. Korola i tow., oraz K. Lewickiego i tow. oraz oświadczenie na nie. (Zobacz protokoły obrad 119. posiedzenia z dnia 14. lutego 1912.

Do

Jego Ekscelencyi Marszałka krajowego
Stanisława hr. Badeniego.

Przeciw postępowaniu i niezgodnemu z regulaminem sejmowym prowadzeniu obrad na 118. posiedzeniu galicyjskiego Sejmu krajowego wnoszą podpisani po myśli § 76. regulaminu sejmowego następujący

P r o t e s t :

Wedle sprawozdania stenograficznego z 118. posiedzenia galicyjskiego Sejmu krajowego, rozlegały się bez przerwy przez cały czas tego posiedzenia krzyki, gwizdy i uderzenia pultami.

Wynika z tego, że nie mogło być mowy o przeprowadzeniu jakiegokolwiek dyskusji i obrad sejmowych, ile że niemożliwym było słyszeć, o co się rozchodzi. Poszczególnym posłom nie było wiadome, co stanowi substrat dyskusji i przedmiot posiedzenia, dlatego też nie mogli brać udziału w dyskusji i stawiać swych wniosków. Wobec tego, że mimiczne załatwianie jakiegokolwiek sprawy w Sejmie, bez dania poszczególnym posłom możności do wzięcia udziału w dyskusji pozostaje tylko fikcją faktów niezgodną z powagą Sejmu — nie mogły na posiedzeniu owem zapaść żadne ważne uchwały. Ze stanowiska prawnego są te wszelkie uchwały nie ważne.

Z tych względów wnoszą podpisani niniejszy protest i wnoszą na jego odczytanie na następnem posiedzeniu.

Lwów, 14. lutego 1912.

Dr. Korol,

Dr. Hanczakowski, Dr. Krynicki, Tracz.

Do

JE. Stanisława hr. Badeniego
Marszałka krajowego
we Lwowie.

Podpisani posłowie Sejmu krajowego Królestwa Galicyi etc. wnoszą przeciw niezgodnemu z regulaminem Sejmu, postępowaniu Marszałka krajowego na 118. posiedzeniu 9. peryodu Sejmu galicyjskiego, dnia 9. lutego 1912. roku

P r o t e s t :

Reprezentanci narodu ruskiego w Galicyi, którego prawa w Sejmie tym ignorowano przez lat dziesiątki — zostali zmuszeni chwycić za oręż technicznej obstrukcyi.

Głos ich rozpaczy rozlega się już przez wiele posiedzeń — i w prawidłowo prowadzonym Sejmie większość starałaby się już dawno o uprządkowanie obrad — zaspokajając minimalne żądania narodu ruskiego.

To się nie stało — i na posiedzeniu 9. lutego b. r. rozległa się w sali sejmowej obstrukcyja rusko-ukraińskiego klubu.

Lecz mimo to, że z powodu technicznej obstrukcyi, nie było słyhać ani Marszałka, ani referentów i wnioskodawców — prowadzono obrady — polska zaś większość sejmowa, uchwałała rzekomo ustawy — zawsze en bloc — nakładając milionowe obowiązki na kraj — a tem samem i na naród ruski.

Przeciw gwałtowi temu nad podpisanymi reprezentantami ruskiego narodu — wnosimy protest — uznając wszystkie zapadłe uchwały i ustawy za nieważne.

Dr. Kost' Lewicki.

Sodomora, Makuch, Kiweluk, Petruszewicz, Kurowiec, T. Staruch, A. Staruch, Sandulak, Krysowaty, Winniczuk, Dumka, Skwarko.

O ś w i a d c z e n i e.

Przeciwko postępowaniu i rzekomo niezgodnemu z regulaminem prowadzeniu obrad na 117. i 118. posiedzeniu Sejmu krajowego z dnia 3. i 9. lutego 1912. wniesione zostały protesty ze strony pp. posłów Dra Korola i tow., tudzież dra Kostia Lewickiego i tow.

W protestach tych nie przytoczono znowu ani jednej okoliczności, ani jednego faktu regulaminem sejmowym przewidzianego, którym możnaby uzasadnić zarzut nieważności zapadłych na tychże posiedzeniach uchwał. Powtarza się tylko argument, że z powodu wrzawy nie słychać było rozpraw i że dlatego powinny być posiedzenia sejmowe unieważnione. Podpisani stwierdzają ponownie, iż regulamin sejmowy nie zawiera żadnego przepisu, któryby wymagał, ażeby każdy z obecnych w Izbie sejmowej posłów „słyszał“ cały przebieg obrad — i dlatego protesty oparte jedynie na tym argumencie, że nie było słycać rozpraw, są zupełnie nieuzasadnione.

I jeżeli protestujący posłowie wypowiadają zdanie, że to, co się działo na posiedzeniach z 3. i 9. lutego b. r. jest „niezgodnem z powagą Sejmu“, to z pewnością jest przeciwnem regulaminowi i niezgodnem z powagą Sejmu raczej gwizdanie, trąbienie, bicie pulkami i inne podobnego rodzaju sposoby rozmyślnego zakłócania porządku obrad, przez kilkunastu posłów praktykowane!

Skoro jednak JE. Marszałek krajowy i Sejm cały w komplecie zgromadzony, w całym toku posiedzenia sejmowego z 3. i 9. lutego b. r. jak najściślej przestrzegali postanowień §§ 39 i 52—69 regulaminu sejmowego przepisanego trybu prowadzenia rozpraw — nie ma zaiste powodu do uznania tych posiedzeń za nieważne.

Uwzględnienie protestów miałooby to znaczenie, jakoby większą miało wagę uporczywe zakłócanie porządku obrad przez nieliczną grupę posłów, niż prawidłowa praca całego Sejmu z Marszałkiem na czele — co prawda w utrudnionych warunkach dokonywana!

Lwów, dnia 14. lutego 1912.

Skrzyński, Niezabitowski, Wodzicki, St. Mycielski, Sala, Abrahamowicz, Rittel, Moysa, Urbański, Tertil, St. H. Badeni, Skarbek, Jaworski, Gniewosz, Halban, German, Merunowicz, Krężel, Łazarski, Wrześniowski, Szwed, Rayski, Landau, Szajnocha, Jędrzejowicz, Witos, Raciborski, Cieluch, Horodyski, Götz, Bednarski, T. Cieński, Czartoryski, Sozański, Krzeczunowicz, Gorayski, Górski, Konopka, Federowicz, Czaykowski, Paygert, Kleski, Schnell, Wereszczyński, Komorowski, Zardecki, Mars, Starzyński, Hupka, Starowieyski, W. Korytowski, Onyszkiewicz, Kraiński Winc., Kędzior, Kozłowski, Bandrowski, Jabłoński, Krzysztofowicz, Laskowski, E. Mycielski, Vivien, Cielecki, Garapich, A. Theodorowicz, Leo.